# GAZETA LWOWSKA.

W Piątek | Nro. 74. | 27. Czerwca 1823.


## Wiadomości kraiowe.

Uwiadomienia
C. K. Rządu kraiowego.

I. Nayiaśnieyszy Pan naywyższą uchwałą z d. 6. Kwietnia r. b. i stosownie do przepisów Patentu z d. 8. Grudnia 1820 raczył na pokorne przedstawienie C. K. nadworney Kommissyi handlowey, Kwintynowi Baroggi kupcowi z Medyiolanu nad kanałem S. Damiano Nro. 780 mieszkaiącemu, nadać przywiley 5letny na odkrycie: »robienia tektury i papieru do powszechnego użytku z liści szypułkowych pokrywaiących pałki u kukurudzy (*Gluma o spata*) i zapomocą dotąd nieużywanego do tey roboty kamienia młyńskiego do rostarcia tych liści służyć maiącego.«

II. Nayiaśnieyszy Pan naywyższą uchwałą z d. 13. Kwietnia r. b. i stosownie do przepisów Patentu z d. 8. Grudnia 1820 raczył na przedstawienie C. K. nadworney Kommissyi handlowey Augustynowi Nowotnemu, w Pradze przy ulicy Brückenmühl Nro. 85 mieszkaiącemu, nadać przywiley 10letni, na wynalazek robienia z gliny za pomocą prassy, daleko doskonaley iak dotychczas rur do sprowadzania wody czyli wodociągów wszelkiey długości i obiętości.

---

Kurs Wiedeński z dnia 16go Czerwca: Obligacyie długu Stanu 5 procentowe w M. K 80 5/8 — Obligacyie na pożyczkę do wygrania przez losy z r. 1820 za 100 ZR. M. K ——— Obligacyie na pożyczkę do wygrania przez losy z r. 1821 za 100 ZR M. K. 100 1/8. — Certyfikaty na pożycz. z r. 1821 za 100 M K.——— Kurs na Augsburg za 100 Kur. ————Uso. — Moneta konwencyyna za 100, 249 7/8. — Akcyie bankowe, iedna po 918 ZR. M. K.

## Wiadomości zagraniczne.

### Brazyliia i Portugaliia.

Podług doniesień z Ceary w Brazylii, wszyscy Europeyczykowie, którzy tam publiczne urzędy piastowali, uchyleni zostali ze swoich urzędów, i wybrana iest nowa Junta rządowa. Szoner płynący z Maranham do Bahii z żywnościami, i stanąwszy w Ceara na kotwicy zabaczony został przez 30 żołnierzy i iako zdobycz wprowadzony do portu. Statek kupiecki Sacramento, który wypłynął był z Lizbony pod zasłoną ostatniey wyprawy Portugalskiey, stanął w 39 dniach w Pernambuku; domyślać się więc można iż wyprawa ta przepłynęła prędko do Bahii. Wiadomości nadeszłe z Rio-de-Janeiro przez okręt Duński Aurora, który 13. Maia w 81 dniu z owego portu przybył do Lizbony, i na pokładzie swoim miał 129 podróżnych a naywięcey Officerów, dochodzą do dnia 23. Lutego. Bryg Real Pedro i szonery Szósty Lutego i Kozaka, wypłynęły d. 16. Lutego na rzekę la Plata. Eskadra z Rio-de-Janeiro która wysadziła woysko na ląd w Alagoas, dotąd nie powróciła. Eskadra Portugalska z Bahii (1 okręt liniiowy, 1 fregata i 2 korwety) pod sprawą Komodora Bruno e Moraes postrzeżona była przez okręt Aurora pod 9° 31'' szerokości a 34° 12'' długości. Więzienie różnych osób trwało ciągle w Rio-de-Janeiro. Marynarka Brazyliyska iest czynna; okręt liniiowy (pod nazwiskiem Pedro I.) Martin de Freitas, fregata Successo i ieden bryg, zostały uzbroione. Jeden okręt Amerykański, opatrzony został ładunkiem, aby odwiozł do Portugalii 200 ludzi z bataliionu strzelców dywizyi Montevideo rozłożoney w Kolonii, która do stronictwa Królewica należyć nie chciała. Cztery okręty przewozowe, które zabrać miały woysko w Montevideo stoią dotychczas w Maldonado na kotwicy.*)

### Hiszpaniia.

Monitor z d. 4. Czerwca umieścił bulletyn woyska Pireneyskiego wydany z główney kwatery w Madrycie d. 25. Maia, gdzie u-

---

*) Przez Angliią odebrano wiadomości z Rio-de-Janeiro aż do d. 10. Marca: Krolewicowa z nowonarodzoną Xiężniczką, znaydowały się w naylepszem zdrowiu. Naypóźnieysza gazeta Diario de Governo, na dowod kwitnącego handlu, umieściła listę okrętów różnych narodów, ktore r. 1822 do portu Rio-de-Janeirskiego wpłynęły i z tamtąd odeszły. Pierwszych naliczono 1668, drugich 1640. Codzień oczekiwano doniesienia o upadku Bahii; przedmieścia znaydowały się iuż w mocy woysk Brazyliyskich.

)(

mieszczone iest doniesienie wszelkich obrotów onegoż od przeyścia Bidassoy aż do wkroczenia do Stolicy Hiszpanii.

Taż sama Gazeta udziela daléy ze wspomnionéy główney kwatery d. 28. wzmiankowanego miesiąca doniesienia Jenerała Majora woyska Pireneyskiego do Ministra Woyny treści następuiącey:

»Zaraz po wkroczeniu woyska do Madrytu d. 24. t. m. rozkazał Xiążę Jenerał Naczelnik Jenerałowi Porucznikowi Vallin, ażeby z przednią strażą pierwszego oddziału i z posiłkiem dwu lekkich pułków iazdy i 4 dział wyruszył drogą ku Talaverze de la Reyna, ażeby ścigał szczątki nieprzyiaciela i ile możności starał się dopędzić go d. 26. o 4téy godz. z rana, w czasie, w którym podług umowy względem oczyszczenia Stolicy, było iuż można uderzyć na niego. Zamiary Xiążęcia Jegomości przyszły do skutku. Po dwu z pośpiechem odbytych dziennych pochodach i iednym pochodzie nocnym dogonił Jenerał Vallin nieprzyiaciela zdybawszy się z nim d. 27. t. m. o godzinie 6téy z rana o pół mili od Talavery przy moście na Alberche. Miasto obsadzone było 300 piechotnymi żołnierzami, 500 konnymi i 4 działami. Dwa szwadrony 9go pułku strzelców przeszły przez most i uderzyły na znayduiącego się tam nieprzyiaciela; wytrzymały kilka wystrzałów kartaczowych, które 2 tylko ludzi od 9. lekkiego pułku zraniły. Piechota przeszła także przez most i opanowała gaik oliwny, w którym nieprzyiaciel podiazdy porozstawiał. Pułk 5ty huzarów przebył w pław rzekę po prawéy stronie miasta, reszta iazdy wyruszyła także i pokryła sobą artyleryią tudzież stoiący z tyłu oddział posiłkowy. Tym więc sposobem 9ty lekki pułk piechoty wkrótce dostał się do miasta, gdy tymczasem iazda obieżdżała ie tylko z prawéy strony. Nieprzyiaciel żywo napadnięty z przodu i zagrożony po bokach myślał tylko o iak nayśpiesznieyszym odwrócie przez most na rzecę Tajo w kierunku ku mostowi przez Arzobispo; tak dostawszy się do krzaków graniczących z drogą udało mu się uyść przed naszą iazdą, która musiałyby się była zapędzać zbyt daleko chcąc go dosięgnąć. Nieprzyiaciel stracił kilku w zabitych, ranionych część znaczną i wzięto 60 ludzi iako ieńców woiennych, między którymi znaydował się Pułkownik i kilku Oficerów. Oprócz tego odebrano mu także 15 wozów naładowanych nowemi karabinami, iakoteż i kassę, w któréy znaydowało się 40,000 franków.« (Tu następuią pochwały woyska i nazwiska Oficerów wyszczególniaiących się w téy potyczce.)«

Taż sama Gazeta donosi od 4go oddziału woyska: »Marszałek Moncey doniósł Ministrowi Woyny depeszami z Cerda-Deu dnia 29. Maia, że Jenerał Donnadieu potrafił połączyć się z Jenerałem Pamphile-Lacroix, dowódcą 6téy dywizyi (2go korpusu.)«

---

Następuiąca iest treść wspomnionego w przeszłym Numerze adresu Grandów Hiszpańskich do Xiążęcia Angoulême:

»Łaskwy Panie! Niżeypodpisani nie sądziliby się bydź godnymi nazwiska i tytułu odziedziczonego po oycach, gdyby byli o iednę chwilę spoźnili się dłużéy z wyrażeniem wdzięczności ku Waszéy Xiążęcey Mości i z otwartém oświadczeniem czystego i nieodmiennego sposobu myślenia ku swoiemu Królowi i Oyczyznie.«

»Grandowie Hispanii całą sławę swoię zakładaią na wypełnieniu obowiązków wyszczególniania się ofiarami, których żądały pomyślnośc i godnośc ich prawego Monarchy, dobre mienie i sława Narodu, a z któremi połączone było ich przeznaczenie i ich korzyść.«

»Chociaż w skutku szczególnieyszego połączenia się okoliczności, stan nasz wymagał czynienia usług dostoyney rodzinie naszego Króla w owéy nieszczęśnéy podróży, dłuższa przytomność Grandów, czy to w Sewilli czy po miastach na drodze do niéy, nie iest pożyteczną ani dla Króla, ani dla kraiu, i owszém na to tylko teraz przydać się może, ażeby broń podała w ręce nieprzyiaciołom porządku, lub ażeby osłabiała tych, co z nimi walczyć będą.«

»Tu, zacny Xiążę, w Stolicy Hiszpańskiéy Monarchii, gdzie zawsze okazywała się nieskażona prawość Hiszpanów, przywiązanie ku ich Królowi, głębokie uszanowanie ku prawom i zwyczaiom, tu widziemy dla siebie mieysce, które nam przyznaczyły dobro tak ważnych okoliczności i honor.«

»Sposobność połączenia życzeń i usiłowań naszych, celem osiągnienia pożądanéy zmiany, i ulżenia ucisnionemu sercu, nadana nam została w tym dniu szczęśliwym, gdy potężnego Króla Jmci Chrześciańskiego syn przez miłość a dziedzic przez pokrewieństwo, tylu tysiącami walecznych otoczony, przybył do naszéy Stolicy, zapowiadaiąc nam wspaniałomyślny zamiar, że wolność Królowi naszemu powróci, zaprowadzi pomiędzy nas porządek, pokóy i sprawiedliwość.«

»Są to słowa WKrólewic. Mości. Za nie zaręcza nam dostoyne imie Bourbonów tak drogie Francyi i Hiszpanii.«

»My, dostoyny Xiążę, my bierzemy niebo

za świadka i z własnem przekonaniem wierność i patryiotyzm naszych przodków, tudzież nasze własne postępowanie w czasie niewoli Króla stawiamy za poręczymią iednostayności i dzielności życzeń naszych, wszakże zawsze pragnęliśmy, ażeby te wielkie dobra były oddane i i zapewnione Narodowi, tak niszczęśliwemu w tych ostatnich smutnych czasach, a tak godnemu posiadać ie.«

»Wypełniay, łaskawy Panie, wypełniay iak nayprędzéy i szczęśliwie Twoie szlachetne Poselstwo. Połącz wolność Króla krwi Twoiéy, ze sprawiedliwemi nadzieiami Narodu, który iest przyiacielem Francyi. Oby z połączonych usiłowań tych obu wspaniałomyślnych Ludów powstać mogło ich wspólne dobro i nowy a wieczny związek przyiaźni. Niech nikczemne i zwodnicze namiętności ustąpią dobroczynnéy zgodzie. Oby koło Tronu iedna tylko znaydowała się rodzina, wspólnym ożywiona duchem; oby szczęśliwa i mądra harmoniia znowu między Hiszpanami przywróconą została i między oswieconemi Narodami Europy. Dalecy od intryg dowolności téy poprzedniczki nieszczęśliwych wypadków, iako też i od niszczącego bezrządu kiedyś w dniu szczęśliwym będziemy mogli błogosławić dzieci nasze z niewypowiedzianą i trwaiącą rozkoszą.«

»Król Ferdynand VII. z domu Bourbonów, z wielkim żalem wiernych poddanych, niewolnik w pałacu swoich przodków, szlachetny Naród Hiszpański uiarzmiony zgubnemi ale mniéy licznemi fakcyiami, pozyskali wolność i prawa swoie. Za pomocą Francyi i pod sprawą dostoynego Xiążęcia Angoulême zobaczą dzieci nasze odradzaiące się na nowo zbawienne i potrzebne prawa świętéy Religii, publicznéy moralności i przyiaźne Państwo praw.«

»My sami, albo ci, którzy nam dali życie, my sami byliśmy świadkami, lub wykonywaczami tego chlubnego przedsięwzięcia i w tym celu poświęcaliśmy chętnie nasze maiątki i życie.«

»Niech Bóg przez długie lata utrzymuie Waszą Królewicowską Mość.«

»W Madrycie dnia 28. Maia 1823.«

(Tu następuią iuż przody wzmiankowane podpisy.)

---

Monitor z d. 9. b. m. zawiéra następuiące telegraficzne urzędowe doniesienie (przybyłe z Bajonny d. 8. Czerwca wieczorem.)

Madryt d. 3. Czerwca 1823 o 10 godzinie z rana.

Jenerał Major do JW. Ministra Woyny.

»Oddział uważaiący Jenerała Laroche Jacquelin pobił d. 2. Czerwca pod Astorgą woysko nieprzyiacielskie z tysiąca ludzi złożone. Trzydziestu w niem ludzi zabito i raniono, 150 poymano w niewolą, między którémi znayduie się ieden Marszałek polny i Podpułkownik.

Dziennik rozpraw także z d. 9. t. m. zawiéra wyciąg z listu pisanego z Madrytu d. 3. Czerwca, podług którego w mieście tém naysprzecznieysze roznoszono wieści o wypadkach w Sewilli. Jest to wszelako rzeczą niezawodną, że wniosek Stanów względem wywiezienia Króla z Sewilli odrzucono na taiemném posiedzeniu większością 17 głosów, lecz przełożony na publiczném posiedzeniu przyięty został większością 2 tylko głosów.

Gazeta Madrycka z d. 31. Maia zawiéra następuiący wyrok:

»Rejencyia Królestwa postanowiona w czasie niewoli Króla, naszego Pana, zawiadomiwszy się o okropném i krwawem zdarzeniu d. 20. w skutku którego znaczna liczba spokoynych mieszkańców téy stolicy sposobem nayniesprawiedliwszym i nayokrutnieyszym na ulicach i na polach przed bramami Alkali zamordowaną została rękoma żołnierzy niegodnych tego nazwiska, życzy sobie dać tym odważnym obywatelom dowód, iakiém uczuciem przeięło ią to zdarzenie i postanowiła co następuie: 1.) ażeby liniiowy pułk piechoty Guadalaxary i pułk lekkiéy Luzytanskiey iazdy na zawsze wymazany został z rzędu woyska Hiszpańskiego; 2.) osoby przyczyniaiące się do owego okropnego czynu maią bydź ścigane i podług praw sądzone. — Różnemi wyrokami mianowała rejencyia: Jenerała Porucznika Margrabiego Campo-Sagrado Jenerałem Kapitanem Nowéy Kastylii; Marszałka polnego D. Linana tymczasowym Gubernatorem Madrytu, a Marszałka polnego D. Pedra Grimarest tymczasowym nadzorcą milicyy. (Jenerał ten znaydował się między owymi, co podpisali protestacyią Jenerałów rojalistycznych przeciw dawnieyszéy rejencyi.) Zdaie się, że zamyślaią nad urządzeniem nowego Hiszpanskiego woyska.

Monitor z d. 7. Czerwca donosi podług prywatnych listów pisanych z Gerony d. 1. Czerwca, że dwu Officerów z woyska Miny w 100 ludzi przeszło do woyska Francuzkiego. Już od dni kilku postrzegać się daie, że pomnażaią się zbiegi z szeregów konstytucyynych.

Z Bajony donosi tenże Monitor, że Xiążę San Carlos iadąc do Madrytu odebrał gońca od rejencyi, który wiózł mu iego mianowanie na Posła Hiszpańskiego przy Dworze

Francuzkim, poczém ów Xiążę wrócił się natychmiast celem poiechania na przeznaczone mu mieysce.

Monitor z d. 7. Czerwca zawiera dwa następuiące doniesienia Jenerała Majora Hrabi Guilleminot posłane do Ministra Woyny z Madrytu d. 1. i 2. Czerwca:

I.

Madryt d. 1. Czerwca 1823.

JWPanie! Ponieważ Xiążę Jmć Wódz naczelny rozkazał, ażeby woysko wyruszyło do Andaluzyi i Estremadury, mam honor donieść JWPanu, że w celu tym urządziliśmy dwie kolumny, iednę składaiącą się z 7000 a drugą z 8000 ludzi. Pierwsza pod dowództwem Jenerała Porucznika Hrabi Bordesoult pośpieszy przez Aranjuez, Manchę i Kordowę ku Sewilli, a druga dowodzona przez Jenerała Porucznika Hrabi Bourmont połączywszy się w Talavera de la Reyna z przednią strażą Jenerała Vallin poydzie przez Truxyłło do Estremadury, i przybywszy do téy Prowincyi działać będzie podług okoliczności, to iest: albo uda się do Badajoz, albo do Sewilli i w tém ostatniem mieyscu połączy się z pierwszą kolumną. Obiedwie kolumny udaią się dzisiay w pochód. Znayduiące się w Madrycie woysko posiłkowe zostaie tymczasowo pod dowództwem Jenerała Porucznika Wice-Hrabiego Castex, wyiąwszy dywizyią kirassyerów, którą dowodzi Jenerał Oudinot, a którego cała iazda znaydnie się w czynności.

»Tak więc został się w Madrycie ieden tylko oddział 5000 ludzi, składaiący się z trzech batalionów i iednego pułku iazdy, z gwardyi i iednéy dywizyi d'Antychampa, reszte woyska rozstawi się po okolicach, a zwłaszcza tak, ażeby natychmiast zgromadzić się mogło, ieżeli tego okoliczności wymagać będą. Jego Królewic. Mość chciał tylko to woysko zostawić w Madrycie, które było do służby nieodzownie potrzebne.«

(*podp.*) Jenerał Major:
»Hrabia Guilleminot.«

---

II.

„Madryt d. 2. Czerwca 1823.“

»JWPanie! W doniesieniu moiém d. 26. Maia miałem honor donieść JWPanu, że Xiążę Jmć rozkazał Jenerałowi Molitor wstrzymać się do iakiego czasu z pochodem ku Walencyi, lecz zalecił mu, by wspierał daléy obroty czwartego oddziału woyska. W samey istocie dywizyia Pamphile-Lacroix przeszła Segrę pod Balaguer i czyni obroty w kierunku ku Cerwerze. Pierwsza brygada zapędziła się aż pod Argramunt, gdzie d. 25. t. m. zdybała się z woyskiem d'Erolesa. Tam Jenerał Pamphile-Lacroix odebrał wiadomość z Manrezy, że to ostatnie miasto zaiął Jenerał Donnadieu i że zapędził Milansa i Lloberesa aż pod Barcelonę. W takiém położeniu rzeczy postanowił Jenerał Molitor, wyruszyć prosto do Walencyi z tém woyskiem, które rozstawione iest od Caspe aż do Fragi *en echelons* i rozkazał Jenerałowi Pamphile-Lacroix postępować za tém poruszeniem.«

»Jenerał Molitor przybył d. 29. do Caspe, zkąd zaraz naziutrz wyruszył do Alcaniz dla uderzenia na oddział konstytucyiny, który, iak mu doniesiono scigał w tym kierunku 1500 roialistów.«

»Nim zniesie ów oddział i połączy woysko swoie przeszłe przez Ebro pod Mequinenzą i Caspe, którego iednéy części postępować każe przykremi drogami prowadzącemi z Alcaniz do głównego gościńca do Walencyi, nim czoło iego oddziału przedrze się do Daroco, tymczasem Hrabia Molitor wyruszy śpieszno ku Walencyi, gdzie od licznego oddziału roialistów stoiącego naokoło miasta i od wielkiéy części ludności z niecierpliwością iest oczekiwany. — Hrabia Molitor opuszczaiąc Fergę rozkazał roialistycznemu Jenerałowi Santos-Ladron dotąd oblęgać Manzon, dopóki nie nadciągnie tam woysko czwartego oddziału; rozkazał mu także, ażeby zaiął stanowiska w Binacas, Belver i Zaidynie i ażeby straże swoie posunął aż na gościniec ku Lerydzie i Fradze. Odwrót iego zapewniono mu mostem zrobionym na rzece Barbastro, lewe iego skrzydło ma związek z czwartym oddziałem woyska, i tym sposobem będzie miał za sobą wszystkie obroty, które z Lerydy aż ku niższéy Cynce przedsięwzięte bydź mogą i zasłoni Arragoniią.«

»Woysko Hrabiego Molitora stoi w Saragossie, któréy twierdza znaydnie się w stanie obronnym i tworzy podstawę iego linii operacyyney. Jenerałowi Hiszpańskiemu dowodzącemu w prowincyi Arragonii odebrał wszelkie środki ukończenia organizacyi téy prowincyi.«

(*Podp. iak wyżéy.*)

---

Redakcyia F. Krattera. — Drukiem J. Pillera.